οἱ τὰς αἰτίας λέγοντες πρῶτ ἔκαστον. τὸ δ' εἰδέναι, καὶ τὸ ὅτι τε καὶ διὰ τί ἕνεκα, μάλιστ' ὑπάρχει τῇ τῶν μάλιστα ὅπερ τῶν ὅπερ ἡμῖν. ὁ γὰρ τὸ ὅτι τε καὶ διὰ τί αὐτὸ αἰρούμενος, τῶν μάλιστα ὅπερ ἡμῖν μάλιστα αἱρήσεται. τοιαύτη δ' ἐστὶν ἡ τῶν μάλιστα ὅπερ τῶν. μάλιστα δ' ὅπερ τὰ τῶν πρώτων καὶ τὰ αἴτια. διὰ γὰρ ταῦτα, καὶ ἐκ τούτων τἄλλα γνωρίζεται, ἀλλ' οὐ τοῦτα διὰ τῶν ὑποκειμένων. ἀρχικωτάτη δ' τῶν ὅπερ ἡμῖν, καὶ μᾶλλον ἀρχὴ τῆς ὑπηρετούσης, ἡ γνωρίζουσα τί ἕνεκεν ἐστὶ πρακτέον ἕκαστον. τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ ἀγαθὸν ἑκάστου· ὅλως δ' τὸ ἄριστον ἐν τῇ φύσει πάσῃ. ἐξ ἁπάντων οὖν τῶν εἰρημένων δῆλον τὸν αὐτὸν ἐπιστήμῃ πάντα τὸ ζητούμενον ὄνομα. δεῖ γὰρ ταύτην τῶν πρώτων ἀρχῶν καὶ αἰτιῶν εἶναι θεωρητικήν. καὶ γὰρ καὶ τὸ ἀγαθὸν, καὶ τὸ οὗ ἕνεκα, ἐν τῶν αἰτίων ἐστίν. ὅτι δ' οὐ ποιητική, δῆλον ἐκ τῶν πρώτον φιλοσοφησάντων. διὰ γὰρ τὸ θαυμάζειν οἱ ἄνθρωποι καὶ νῦν καὶ τὸ πρῶτον ἤρξαντο φιλοσοφεῖν, ἐξ ἀρχῆς ὑφ' τὰ πρόχειρα τῶν ἀπόρων θαυμάσαντες, εἶτα κατ' μικρὸν οὕτω προϊόντες, καὶ περὶ τῶν μειζόνων διαπορήσαντες· ὅτι περί τε τῶν τῆς σελήνης παθημάτων, καὶ τῶν περὶ τὸν ἥλιον καὶ ἄστρα, περί τῆς τοῦ παντὸς γενέσεως. ὁ δ' ἀπορῶν καὶ θαυμάζων, οἴεται ἀγνοεῖν· διὸ καὶ φιλόμυθος, ὁ φιλόσοφός πως ἐστιν. ὁ γὰρ μῦθος σύγκειται ἐκ θαυμασίων. ὥς' εἴπερ διὰ τὸ φεύγειν τὴν ἄγνοιαν ἐφιλοσόφησαν, φανερὸν ὅτι διὰ τὸ εἰδέναι τὸ ὅπερ ἐδίωκον, καὶ οὐ χρήσεως τινος ἕνεκεν. μαρτυρεῖ δ' καὶ αὐτὸ τὸ συμβεβηκός. πρεσβὺς γὰρ πάντων ὑπαρχόντων τῶν ἀναγκαίων, καὶ πρὸς ῥαστώνην καὶ διαγωγὴν, ἡ τοιαύτη φρόνησις ἤρξατο ζητεῖσθαι. δῆλον οὖν ὡς δι' οὐδεμίαν αὐτὴν ζητοῦμεν χρείαν ἑτέραν, ἀλλ' ὥσπερ ἀνθρωπος φαμὲν ἐλεύθερος ὁ αὐτοῦ ἕνεκα, καὶ μὴ δούλου, οὕτως καὶ αὕτη μόνη ἐλευθέρα οὖσα τῶν ὅπερ ἡμῖν. μόνη γὰρ αὕτη αὐτοῦ ἕνεκέν ἐστι. διὸ καὶ δικαίως ἂν εἰκὸς ἀνθρωπίνη νομίζοιτο αὐτοῦ ἡ κτῆσις. πολλαχῇ γὰρ ἡ φύσις δούλη τῶν ἀνθρώπων ἐστίν· ὥστε κατ' Σιμωνίδην, θεὸς ἂν μόνος τοῦτο ἔχοι τὸ γέρας· ἄδικον δ' ἐκ ἄξιον μὴ ζητεῖν τὴν κατ' αὐτὸν ὅπερ ἡμῖν. εἰ δ' λέγοιτό τι οἱ ποιηταὶ, καὶ πέφυκε φθονεῖν τὸ θεῖον, δοκεῖ τούτῳ συμβαίνειν μάλιστα εἰκὸς, καὶ δυστυχεῖς εἶναι πάντας τοὺς ἐπιτηδείους. ἀλλ' οὔτε τὸ θεῖον φθονερὸν ἐνδέχεται εἶναι

A qui causas singulorum dicunt. Intelligere autem, & scire eorum ipsorum gratia, illi præcipuè scientiæ ineſt, quæ eius eſt, quod maximè ſcibile eſt. Qui enim ſcire eius ipſius gratia eligit, eam, quæ maximè ſciẽtia eſt, præcipuè eliget. Talis autem eſt eius, quod maximè ſcibile. Maximè autem ſcibilia ſunt ipſa prima, & cauſæ. Propter hæc enim & ex iis cætera cognoſcuntur, ſed non hæc per ſubiecta. Principaliſſima B autem ſcientiarum, & principalior ſubminiſtrante eſt, quæ cognoſcat id, ob quod quodque agendum ſit. Hoc autem eſt bonum cuiuſque, & vniuerſaliter quod in omni natura optimum eſt. Ex omnibus itaque dictis in eandem ſcientiam cadit, quod quæritur nomen. Oportet etenim primorum principiorũ, & cauſarum eam ſpeculatiuam eſſe. Nam & bonum, & cuius gratia, vna de cauſis eſt. Quòd autem C non factiua, etiam ex primis philoſophantibus patet. Propter admirationem enim, & nunc, & primò incœperunt homines philoſophari: à principio quidem admirando ea, quæ de dubitandis faciliora erant: deinde paulatim vlteriùs procedentes, etiam de maioribus dubitando, vt de paſſionibus Lunæ, & eorum quæ circa Solem, & ſtellas fiunt, ac de generatione vniuerſi. Qui verò dubitat, & admiratur, putat ſe ignorare: quare philoſophus, amator D fabularum quodammodo eſt, eo quòd fabula ex mirandis conſtat. Quare ſi propter fugam ignorantiæ philoſophati ſunt, patet quòd cauſa cognoſcendi, & nullius vſus gratia, ipſum ſcire proſequebantur. Teſtatur autem id ipſum, quod contingit. Ferè enim omnibus inuentis, quæ ad neceſſaria, & facilitatem, ac ad degendum conducant, huiuſmodi prudentia quæri cœpta eſt. Patet itaq. quòd ob aliã nullam E vtilitatem quærimus, ſed quemadmodum dicimus, liber homo de eo, qui ſui ipſius, & non alterius gratia eſt, ita & hæc ſola ſcientiarum libera eſt: ſiquidem ſola hæc ſui ipſius gratia eſt. Quare meritò non humana eius poſſeſſio putabitur: natura etenim hominũ in plerique ſerua eſt. Quapropter ſecũdum Simonidem, Deus vtiq. ſolus hãc habet dignitatem: hominẽ verò indignũ nõ quærere illã quæ ſibi cõuenit F ſciẽtiã. Quòd ſi quid poëtæ dicũt, & natura cõparatũ eſt, vt diuinitas inuideat, in hoc maximè id veriſimile eſt cõtingere, infelices omnes eſſe, qui altiora ſe quærũt. Sed, nec diuinam naturã inuidã eſſe cõuenit,